

Силабус курсу
ПСИХОЛОГІЯ МАС

Освітній ступінь – Бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія

Освітня програма «Аналітика суспільних процесів»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки – 2 семестр – 1

Компонент освітньої програми: вибірковий
Дні занять: згідно розкладу (інформаційний портал ТНПУ ім. В. Гнатюка <http://tnpu.edu.ua/faculty/Instytutmystectw/dyzaun.php>)
Консультації: четвер 14.05, ауд. 67

Мова викладання: українська

Викладач к. психол.н., доц.кафедри психології **Кальба Ярослава Євгенівна**

Контактна інформація yarka@tnpu.edu.ua; **0352-53-76-11**

Опис дисципліни

Знання основ психології має актуальними для кожної людини в її повсякденному житті, але найбільше необхідні для всіх спеціалістів, що працюють в сфері «людина – людина». Актуальність курсу пов'язана з особливостями розвитку сучасного суспільства, коли на перший план виходять прояви психіки людей в умовах сумісного проживання, а їх формою виступають не лише організовані групи різних рівнів, а й масовидні утворення.

Вивчення дисципліни «Психологія мас» має за мету ознайомити майбутніх фахівців з природою та механізмами масової свідомості, поведінки й масово-комунікативного впливу; ознайомити студентів з історичними та сучасними поглядами проблеми масової психології; розкрити методи та прийоми управління масами; ознайомити з технологіями організації професійної діяльності в умовах екстремальних ситуацій (паніки, агресії) та культурно-історичних подій, а також з технологіями професійної підготовки і проведення масових заходів, передвиборчих і рекламних компаній; сформувати свідоме ставлення до маніпулятивних впливів, зокрема, професійної компетенції в області політико-соціально-психологічного інформування та консультування.

Зміст дисципліни «Психологія мас» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері гуманітарних наук, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
Модуль I. Маса і масова свідомість		
1	<p>Тема 1. Маса і масова свідомість у контексті суспільної еволюції.</p> <p>Тема 2. Маса як політико- соціально- психологічний феномен: історія і сучасність проблеми</p> <p>Тема 3. Психологія масових настроїв</p> <p>Тема 4. Методи впливу та прийоми управління масами</p>	<p>Знати: змістовний і структурний підходи трактування масово-елітарного суспільства; предмет, завдання і методи МП; зміст понять масова свідомість, суспільна думка, світогляд, масові настрої, методи масового впливу. наукові дефініції та тлумачення поняття «мас» у філософії, соціології, соціальній та політичній психології, теорії мас (Г.Лебон, Г.Тард, Г.Моска, В.Паретто, Ш.Сигеле, С.Московічі концептуальні інтерпретації мас (Х.Ортега-і-Гассет, З.Фрейд, К.Юнг та ін.).</p> <p>Вміти: диференціювати основні методи та форми впливу на маси; використовувати отримані знання для аналізу й запобіганню програмування й маніпулювання суспільною думкою.</p>
Модуль II. Масова поведінка: психологія натовпу		
2	<p>Тема 5. Натовп: типологія натовпу</p> <p>Тема 6. Механізми та закономірності утворення натовпу та сценарії його еволюції</p> <p>Тема 7. Вожаки натовпу та способи їх впливу</p>	<p>Знати: поняття про натовп, його властивості та види; суб'єкти стихійної поведінки; поняття про випадковий, експресивний, конвенційний, діючий натовпи; психологічні фактори існування натовпу; зібрана та незібрана публіка, її види; основні характеристики вождів (авторитет, харизма, сугестивні та маніпулятивні характеристики); класифікація вождів.</p> <p>Вміти: диференціювати основні механізми стихійної поведінки, їх особливості: зараження, навіювання, наслідування; визначати рівень та основні способи, прийоми впливу вождів на натовп.</p>
Модуль III Масова комунікація: засоби та форми масово-комунікативного впливу		
3	<p>Тема 8. Масова комунікація і громадська думка</p> <p>Тема 9. Феномен чуток: фундаментальні і сприяючі фактори виникнення чуток</p> <p>Тема 10. Мода як масове соціально- психологічне явище</p> <p>Тема 11. Психологія реклами</p> <p>Тема 12. Рекламні, політико-психологічні технології: форми убулімінального впливу</p>	<p>Знати: основні поняття і види соціальної комунікації (Г.Тард, Б.Грушин, Д.Ольшанський). Комунікатор, аудиторія, комунікативне повідомлення. Етика та технологія відносин із засобами масової інформації. Поняття про чутки. Класифікація чуток. Мода як психологічний феномен, як масове наслідування Рекламна концепція: значення, компоненти, вимоги до її компонентів. Поняття “паблік рілейшнз”. PR- діяльність Складові «чорного Пі Ар».</p> <p>Вміти: застосовувати прийоми оперативної ліквідації циркулюючих чуток у воєнно-політичних, економічних і ідеологічних цілях.</p>

		Розпізнавати структури локального поширення моди (функціонування основних етапів поширення моди). Розпізнавати механізми рекламного впливу на свідомість споживачів.
--	--	--

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 2	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями та інноваційними технологіям.
ЗК 3	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 5	Здатність до проведення аналітичних і наукових досліджень на відповідному рівні.
ЗК 6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 7	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 12	Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів) та академічної доброчесності.
ЗК 13	Здатність креативно мислити та генерувати нові ідеї.
ФК 3	Здатність використовувати у професійній діяльності знання про розвиток основних ідей, учень та напрямків суспільних дисциплін.
ФК 5	Здатність аналізувати сучасні філософські та суспільно-політичні й економічні проблеми та вчення.
ФК 6	Здатність здійснювати інтелектуальну, логіко-мисленнєву діяльність, спрямовану на вирішення практичних завдань.
ФК 7	Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично й аргументовано та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.
ФК 11	Здатність застосовувати в аналітичній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

ФК 12	Здатність дотримуватися в професійній діяльності норм інтелектуальної доброчесності, професійної етики та культури.
ФК 14	Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності; вміння обирати ефективну стратегію комунікативної поведінки та спілкування у процесі професійної діяльності.
ФК16	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати аналітичне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості у різних галузях суспільного життя.
ФК 17	Здатність використовувати інформаційні, комунікаційні, PR-технології у аналітичній діяльності.
ПРН 4	Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної, загальногуманітарної та суспільної проблематики.
ПРН 7	Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.
ПРН 11	Вміти аналізувати міркування, різні види інформації, факти, статистичні дані, робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки, прогнози та надавати рекомендації.
ПРН 12	Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано; використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки у професійній комунікації.
ПРН 13	Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.
ПРН 19	Вміти використовувати інформаційні, комунікаційні, соціально-політичні й PR-технології для вирішення практичних завдань у різних суспільних сферах та здійснювати їх аналіз у професійній діяльності.

Літературні джерела

1. Васютинський В. Психологія влади в інтерактивному дискурсі. Ї. 2003. №30. С.62-79.
2. Дащаківська О. Маніпуляція як легітимаційна. Ї. 2003. № 30. С. 122-131.
3. Донченко О. Архетипи соціального життя і політика : глибинні регулятиви психополітичного провсаякдення. Київ: Либідь, 2001. 334 с.
4. Зеленін В. По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни: навчальний посібник. Київ : Люта справа, 2015. 384 с.
5. Кальба Я. Вчинок як умова розвитку духовно-душевного потенціалу підростаючої особистості В. Васютинський, М.Слюсаревський. Проблеми політичної психології та її роль у

- становленні громадянина Української держави: зб.наук.праць заг. ред. М.М. Слюсаревський та ін. К.: Міленіум, 2008. Вип. 8. 408 с.
6. Кальба Я. Масифікація та її прояви в контексті сучасних телемедіа. Практична психологія та соціальна робота. 2010. № 4. С. 63-67.
7. Кальба Я. Психологічні механізми впливу реклами на свідомість та поведінку людини. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: зб.наук.праць заг. ред. М.М. Слюсаревський та ін. К.: Міленіум, 2011. Вип. 27 (30). С. 157-167.
8. Кальба Я.Є. Психологія мас: навчальний посібник. Автор-упорядник Я.Є. Кальба. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 208с.
9. Кирчів А. Маніпуляція і національна безпека. Ї. 2003. №30. С. 54-71.
10. Левчук Л. Психоаналіз : історія, теорія, мистецька практика. Київ: Либідь, 2002. 255 с.
11. Мединська Ю. Колективне несвідоме як глибинна детермінанта етнічного менталітету. Психологія і суспільство. 2004. № 2. С. 50-117.
12. Московічі С. Стратегії пропаганди і колективного навіювання Ї. 2003. №30. С.46-61.
13. Петрик В. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій : навч. посіб. Київ: Росава, 2006. 208 с.
14. Пітерс Дж. Слова на вітрі. Історія ідеї комунікації. Київ: КМ Академія, 2004. 302 с.
15. Різун В. Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності Київ, 2000. 34 с.
16. Різун В. Лінгвістика впливу Київ: ВПЦ «Київський університет», 2005. 148 с.
17. Різун В. Маси : текст лекцій. Київ: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2003. 118 с.
18. Різун В. Теорія масової комунікації : підручник. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Залік

Поточний контроль та самостійна робота			ІНДЗ	Підсумк. контр.	Сума
ЗМ1(практ.)	ЗМ 2 (практ.)	ЗМ 3 (практ.)			
T1-2	T3-6	T 7 – 8	15	20	100
20 балів	20 балів	25 балів			

Поточний контроль передбачає наступне оцінювання: максимальна оцінка – 5 балів за кожну тему. Модульні контрольні оцінюються по 10 балів кожен. У підсумку за аудиторні заняття студент набирає 65 балів.

У загальному для екзамену – 65 балів. Індивідуальне завдання – 15 балів. Підсумковий контроль – 20 балів.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій).
- 2) Тематика та зміст практичних та лабораторних робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання).
- 4) Електронне навчання в системі MODLE.